

Sygn. akt II KK 266/12

POSTANOWIENIE

Dnia 24 kwietnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz (przewodniczący)

SSN Jerzy Grubba

SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

Protokolant Anna Janczak

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Małgorzaty Wilkosz-Śliwy,
w sprawie **I. K.-W.**

oskarżonej z art. 177 § 2 kk

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 24 kwietnia 2013 r.,

kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na niekorzyść

oskarżonej od postanowienia Sądu Okręgowego w Ł.

z dnia 18 kwietnia 2012 r.,

utrzymującego w mocy zarządzenie Przewodniczącego Wydziału Karnego

Sądu Rejonowego w P.

z dnia 23 lutego 2012 r.

**uchyla zaskarżone postanowienie i utrzymane nim w
mocy zarządzenie Przewodniczącego Wydziału Karnego
Sądu Rejonowego w P. z dnia 23 lutego 2012r. o uznaniu za
bezskuteczny subsydiarnego aktu oskarżenia.**

UZASADNIENIE

W dniu 19 stycznia 2012 r. oskarżycielka posiłkowa Z. M.,
reprezentowana przez pełnomocnika, złożyła w Sądzie Rejonowym w P. akt
oskarżenia przeciwko I. K.–W., oskarżając ją o popełnienie przestępstwa z art.
177 § 2 k.k.

Przewodniczący Wydziału Karnego Sądu Rejonowego w P., zarządzeniem z dnia 20 stycznia 2012 r., wezwał pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej do uiszczenia w terminie 7 dni opłaty od aktu oskarżenia w kwocie 300 zł, pod rygorem uznania pisma za bezskuteczne.

Pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej nie usunął braku w określonym terminie. Pismem z dnia 7 lutego 2012 r. poinformował, że substydialny akt oskarżenia jest wolny od opłaty sądowej, stąd też na tym etapie postępowania nie znajduje podstaw prawnych do uiszczenia żądanej opłaty.

Zarządzeniem z dnia 23 lutego 2012 r. Przewodniczący Wydziału Karnego Sądu Rejonowego w P. uznał za bezskuteczny substydialny akt oskarżenia przeciwko oskarżonej, gdyż pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej nie usunął w określonym terminie braków tego pisma procesowego w trybie art. 120 § 1 k.p.k.

Powyższe zarządzenie zaskarżył pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej i zarzucając naruszenie art. 120 § 1 i 2 k.p.k., art. 621 § 1 k.p.k. i art. 640 k.p.k. wniósł o uchylenie tego zarządzenia i przyjęcie substydialnego aktu oskarżenia, gdyż nie zawiera on braków formalnych.

Sąd Okręgowy w Ł., postanowieniem z dnia 18 kwietnia 2012 r., nie uwzględnił zażalenia pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej i zaskarżone zarządzenie utrzymał w mocy. W uzasadnieniu postanowienia stwierdził m.in., że Przewodniczący Wydziału Karnego Sądu Rejonowego w P. zasadnie wezwał do uiszczenia opłaty w kwocie 300 zł pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej. Skoro nie usunął on w określonym terminie tego braku, słusznie uznano wniesiony substydialny akt oskarżenia za bezskuteczny.

W dniu 27 września 2012 r. Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł kasację od tego postanowienia. Zaskarżył je w całości na niekorzyść I. K.–W. i zarzucił rażące naruszenie prawa karnego procesowego, to jest art. 120 § 1 k.p.k., mające istotny wpływ na jego treść, „w następstwie zaaprobowania i przyjęcia jako własny, błędnego poglądu Sądu Rejonowego w P., że prawidłowym jest wezwanie do uiszczenia opłaty w kwocie 300 zł od złożonego substydialnego aktu oskarżenia pełnomocnika oskarżycielki

subsydiarnej, podczas gdy do usunięcia braku formalnego poprzez wniesienie opłaty w trybie art. 120 § 1 k.p.k. wzywa się stronę postępowania”.

W konkluzji kasacji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja zasługuje na uwzględnienie. Trafny jest bowiem podniesiony w niej zarzut rażącego naruszenia przez Sąd Okręgowy w Ł. art. 120 § 1 k.p.k., poprzez uznanie, że w sprawie zasadnie wezwano pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej do uiszczenia opłaty od złożonego subsydiarnego aktu oskarżenia.

Zgodnie z art. 120 § 1 k.p.k., jeżeli pismo procesowe nie może otrzymać biegu z tego względu, że jest dotknięte brakiem polegającym na niezłożeniu należytych opłat, wzywa się osobę, od której pismo pochodzi, do usunięcia tego braku w terminie 7 dni. Adresatem wezwania powinna być osoba, która jest autorem pisma, a więc osoba która sporządziła i podpisała pismo procesowe.

W orzecznictwie i piśmiennictwie dominuje jednak stanowisko, zgodnie z którym w sytuacji, gdy pismo wniesione zostało przez obrońcę lub pełnomocnika, a brak polega na niezłożeniu należytych opłat, wezwaniu na podstawie art. 120 § 1 k.p.k. podlega strona (uczestnik postępowania, w którego imieniu pismo wniesiono), ponieważ od niej to pismo procesowe pochodzi. O takim wezwaniu należy tylko dodatkowo, zgodnie z art. 140 k.p.k., powiadomić obrońcę lub pełnomocnika, który wniósł pismo (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 maja 2005 r., V KZ 14/05, OSNKW 2005, nr 6, poz. 57; z dnia 30 sierpnia 2007 r., IV KZ 69/07, OSNwSK 2007/1/1931; P. Hofmański, E Sadzik, K. Zgryzek, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, tom I, Warszawa 2011, s. 756; T. Grzegorzcyk, Kodeks postępowania karnego oraz ustawa o świadku koronnym. Komentarz, Warszawa 2008, s. 323).

Subsydiarny akt oskarżenia, choć jest objęty przymusem adwokacko – radcowskim, pochodzi od pokrzywdzonego (art. 55 § 2 k.p.k.). Wobec tego,

wezwanie na podstawie art. 120 § 1 k.p.k. do usunięcia braku polegającego na niezłożeniu opłaty od subsydiarnego aktu oskarżenia, podlega oskarżyciel posiłkowy subsydiarny a nie jego pełnomocnik.

Tymczasem Sąd Okręgowy rozpoznając zażalenie pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej na zarządzenie Przewodniczącego Wydziału Karnego Sądu Rejonowego w P. o uznaniu za bezskuteczny subsydiarnego aktu oskarżenia nie tylko słusznie zaakceptował leżące u podstaw tego zarządzenia ustalenie, że subsydiarny akt oskarżenia podlega opłacie już na tym etapie postępowania, co w zażaleniu było kwestionowane, ale również zajął stanowisko w kwestii, o której w zażaleniu nie było mowy. Niezależnie od zarzutów i argumentacji zawartej w rozpoznawanym środku odwoławczym wyraził pogląd, iż w sprawie zasadnie do uiszczenia tej opłaty wezwano pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej. Prezentując takie –błędne – stanowisko i w konsekwencji uznając, że wobec spełnienia warunków formalnych określonych w art. 120 § 1 k.p.k. „w postaci wezwania pełnomocnika strony do uiszczenia opłaty i wyznaczenia w tym celu przewidzianego prawem terminu” (k. 43), zaskarżone zarządzenie należało utrzymać w mocy, rażąco naruszył art. 120 § 1 k.p.k.

Z tego względu podniesiony w kasacji zarzut obraży tego przepisu prawa procesowego jest zasadny. Skoro do uiszczenia opłaty od wniesionego subsydiarnego aktu oskarżenia należało wezwać oskarżycielkę posiłkową, czego nie uczyniono w sądzie pierwszej instancji, a co następnie zaakceptowano w sądzie odwoławczym, to powyższe, zaistniałe w postępowaniu odwoławczym, uchybienie niewątpliwie miało istotny wpływ na treść zaskarżonego postanowienia.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy uznając zarzut kasacji za zasadny uchylił zaskarżone postanowienie i utrzymane nim w mocy zarządzenie Przewodniczącego Wydziału Karnego Sądu Rejonowego w P. Wydawanie orzeczenia następczego również w postaci wnioskowanej przez skarżącego stało się w tej sytuacji bezprzedmiotowe. Natomiast Przewodniczący Wydziału Karnego sądu właściwego do rozpoznania sprawy wyda na podstawie art. 120 § 1 k.p.k. zarządzenie o wezwaniu do uiszczenia opłaty od wniesionego w

dniu 19 stycznia 2012 r. subsydiarnego aktu oskarżenia oskarżycielkę posiłkową, powiadamiając o tym jej pełnomocnika. Podkreślić przy tym trzeba, że 7 dniowy termin do usunięcia tego braku (art. 120 § 1 *in fine* k.p.k.) dla oskarżycielki posiłkowej Z. M. nie tylko nie upłynął, ale nie rozpoczął jeszcze biegu.

Kierując się powyższym Sąd Najwyższy postanowił, jak na wstępie.